

Sygn. akt I C 2373/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR delegowany do SO Maciej Naworski

Protokolant: st. sekretarz sądowy Magdalena Konczewska

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2018 r. w Toruniu

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. w W.

przeciwko M. J.

o zapłatę

oddala powództwo

Sygn. akt I C 2373/17

UZASADNIENIE

(...) Bank S.A w W. domagał się od M. J. 191.931,15zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Podniósł, że w 2014r. jego poprzednik prawny pod tytułem ogólnym udzielił pozwanej kredytu w wysokości 200.000zł, pozwana nie spłacała jego rat wobec czego powód wypowiedział jej umowę co uzasadnia żądanie (k. 5 – 6).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa, ponieważ, po pierwsze, powód nie udowodnił żądania, po drugie, nie jest ono wymagalne, gdyż wypowiedzenie umowy nie było skuteczne. Mianowicie powód nie wykazał, że osoba składająca oświadczenie o wypowiedzeniu była do tego umocowana; ponadto powód połączył wezwanie do zapłaty, z informacją o możliwości restrukturyzacji zobowiązania i warunkowym wypowiedzeniem umowy co jest niedopuszczalne w świetle obowiązującego prawa (k. 43 – 44).

W odpowiedzi powód potwierdził umocowanie autora wypowiedzenia, stwierdził, że złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu pod warunkiem jest dopuszczalne oraz, że dochował wymaganych przez prawo bankowe aktów staranności w kontaktach z konsumentem (k. 54 – 58).

Sąd ustalił, co następuje:

M. J. w 2014r. zaciągnęła w (...) Bank (...) S.A. kredyt w wysokości 200.000zł na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej i zawodowej.

Bezsporne (umowa k. 25).

M. J. miała spłacić kredyt w umówionych ratach w okresie dziesięciu lat; bank miał prawo wypowiedzieć umowę z zachowaniem trzydziestodniowego okresu między innymi w razie niedotrzymania przez nią warunków umowy.

Bezsporne (§ 4 i 12 umowy, k. 25 – 26).

W 2015r. (...) Bank S.A. przejął (...) Bank (...) S.A.

Bezsporne.

M. J. nie spłacała rat kredytu w umówionych terminach.

Niezaprzeczone.

W sierpniu 2016r. (...) Bank S.A. wystosował do M. J. pismo pod tytułem „warunkowe wypowiedzenie umowy o kredyt (...), w którym wezwał pozwaną do „dokonania, w terminie 14 dni roboczych, licząc od dnia otrzymania dokumentu, spłaty zaległości, które na dzień wygenerowania pisma wynoszą: 6.808,21 PLN + 30 PLN (...), poinformował o „możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania pisma, wniosku o restrukturyzację zadłużenia” a w przypadku nieskorzystania z przedstawionego uprawnienie wypowiedział umowę z zachowaniem „30-dniowego okresu wypowiedzenia, rozpoczynającego się od dnia , w którym upłynął termin 14 dni roboczych, licząc od daty doręczenia pisma”. Oświadczył też, że jeżeli „w okresie wypowiedzenia zostanie dokonana całkowita spłata zadłużenia przeterminowanego (...) wypowiedzenia stanie się nieskuteczne (...)”; w przeciwnym razie umowa zostanie rozwiązana z upływem okresu wypowiedzenia a całość zobowiązań stanie się wymagalna.

Bezsporne (pismo k. 21 – 22).

Sąd zważył, co następuje:

1. Stan faktyczny w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia był bezsporny wobec czego Sąd oparł się na zgodnych świadectwach stron i art. 230 k.p.c.

2. Przed przystąpieniem do zasadniczych rozważań należy podkreślić, że po pierwsze, de lege lata proces cywilny jest kontradiktoryjny i obowiązuje w nim zasada prawdy formalnej.

Po drugie, ciężar dowodu zasadności roszczenia wywodzonego z umowy spoczywa na stronie powodowej zgodnie z zasadą że ei incumbit probatio qui dicit (art. 6 k.c.).

Po trzecie, nie wdając się w teorię, że roszczenie jest wymagalne, jeżeli wierzyciel może skutecznie domagać się świadczenia a dłużnik ma obowiązek je spełnić.

Po czwarte, że wyciągi z ksiąg rachunkowych banków mają na gruncie procesu cywilnego status dokumentów prywatnych (art. 95 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r., prawo bankowe, tekst j. Dz. U. z 2017r., poz. 1876, powoływanej dalej jako prawo bankowe),

3. Powództwo podlegało oddaleniu jako przedwczesne z uwagi na naruszenie przez powoda dyspozycji art. 75c ust. 1, 2 i 3 prawa bankowego.

Zgodnie z powołanym przepisem, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu kredytu, bank wzywa go do spłaty wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych informując o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania wniosku o restrukturyzację. W myśl art. 12 ustawy z dnia 25 września 2015r. o zmianie ustawy – prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1854) znajduje on zaś zastosowanie także do umów zawartych przed dniem jego wejścia w życie.

Analiza czynności powoda w kontekście przytoczonego unormowania wskazuje, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z sierpnia 2016r. nie wywołało skutku.

Jest bowiem oczywiste, tak na gruncie interpretacji słownej jak i teleologicznej, że warunkiem skuteczności oświadczenia banku o wypowiedzeniu umowy kredytu jest uprzednie wezwanie kredytobiorcy do zapłaty i zaferowanie mu możliwości złożenia wniosku restrukturyzacyjnego czyniące zadość wymaganiom opisanym w art.

75c ust. 2 prawa bankowego. Dopiero bezskuteczny upływ terminów, o którym mowa w art. 75c ust. 1 i 2 prawa bankowego albo odrzucenie wniosku restrukturyzacyjnego upoważnia bank do wypowiedzenia umowy. Dura lex sed lex.

Próba połączenia w jednym akcie wezwania do zapłaty, pouczenia i wypowiedzenia skazana jest na niepowodzenie. Czynność taka zmierza bowiem do obejścia prawa i jest w związku z tym nieważna (art. 58 § 1 k.c.).

Słusznie zatem pozwana twierdziła, że dochodzone roszczenie jest niewymagalne.

Przedwczesność żądania uzasadniała zaś oddalenie powództwa.

4. Dla porządku trzeba zaznaczyć, że fakt ujęcia zobowiązania pozwanego w wyciągu z ksiąg bankowych powoda jako wymagalnego nie miało znaczenia, ponieważ na gruncie legis latae, oświadczenia tego typu mają charakter dokumentu prywatnego i stanowią wobec tego wyłącznie dowód na fakt złożenia oświadczenia o przez ich autora (art. 245 k.p.c.). W rezultacie, chociaż autentyczność dokumentu nie podlega dyskusji, jego treść nie odpowiada rzeczywistości; zobowiązanie pozwanej nie jest bowiem wymagalne.

Po drugie, skutku wypowiedzenia umowy kredytu nie miało też ani wezwanie do zapłaty, które powód wystosował do pozwanej w listopadzie 2016r. ani też sam pozew. Ani wezwanie ani pozew nie czyniły bowiem zadość wymaganiom nałożonym na bank w art. 75 c ust 1, 2 i 3 prawa bankowego. Obowiązujące przepisy wymagają, jak już podkreślono, wezwania do zapłaty, pouczenia kredytobiorcy i dopiero w dalszej kolejności, dopuszczają wyprowadzenie umowy.

Po trzecie, zastanawianie się nad zasadnością zarzutu nieudowodnienia roszczenia nie było konieczne, skoro powództwo podlegało oddaleniu jako przedwczesne.

Po czwarte, skoro powód dochodził łącznie całego zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, nie było podstaw do uwzględnienia roszczenia w części dotyczącej zaległych rat. Pomijając treść art. 321 § 1 k.p.c., nie wiadomo było, o które raty chodzi, w jakiej wysokości ani też, czy w rachubę wchodzi odsetki określonego rodzaju.

5. Na marginesie Sąd stwierdza, że skuteczny był także zarzut braku umocowania pełnomocnika składającego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Pamiętając, że obowiązek dowodu aktualizuje się na zarzut pozwanego, powód powinien złożyć pełnomocnictwo dla A. B., skoro pozwana kwestionowała status tej osoby.

Powód nie uczynił tego jednak. Wprawdzie wymienił ten dokument na liście załączników do pisma z dnia 14 grudnia 2017r. obok drugiego połównictwa dla R. Z. (k. 59), jednak go nie załączył. Z prezentaty (k. 54) wynika, że do pisma dołączono jedno pełnomocnictwo a mianowicie dla R. Z., które znajduje się na k. 60).

Nie był to przy tym brak formalny pism, który Sąd powinien usuwać w trybie art. 130 k.p.c., ponieważ chodziło o złożenie dowodu – dokumentu obejmującego pełnomocnictwo prawa materialnego. Sąd nie ma natomiast obowiązku ale także kompetencji aby wymuszać na stronie przedkładanie dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia, których strona sama nie załącza; oznaczałoby to bowiem działanie na jej korzyść a przeciwko drugiej stronie.

Brak dowodu na umocowanie pełnomocnika skutkować musi zaś stwierdzeniem, że oświadczenie nie było ważne. Jednostronna czynność prawna, a taką jest złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, zdziałana bez umocowania jest bowiem nieważna (art. 104 zd. 1 k.c.).

6. Sąd nie orzekał o kosztach, ponieważ pozwany wygrał proces nie ponosząc celowych kosztów obrony.